

ת"פ 57962/07 - מדינת ישראל נגד שלி דלום ראיס מר

בית משפט השלום בכפר סבא

ת"פ 57962-07 מדינת ישראל נ' דלום ראיס מר
תיק חיזוני: 317417/2015

מספר בקשה: 6

לפני כבוד השופט מיכאל קרשן

המבקשת מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז המרכז באמצעות עו"ד
פאדי אסעד

שלி דלום ראיס מר ע"י ב"כ עו"ד גיא עין צבי

נגד המשיבה

נגד

החלטה

האם רשיים מצדדים להליך פלילי להגיש, בשלב הティיעון לעונש, ראיות חפניות המתעדות את מעשה העבירה בהליך פלילי בו לא התנהלו הוכחות מהי "ברירת המחדל" לעניין יכולת לעשות כן? אלה השאלות שהתעוררו בהליך שלפני.

רקע

1. המשיבה, מטפלת סיועית, הורשעה על יסוד הוודאה במסגרת הסדר דין, בעבודות כתוב אישום מתוקן, ביצוע עבירה של תקיפה בנسبות מחמירות (ריבוי עבירות), שענינה מעשי תקיפה שביצעה בקשישה שהייתה תחת טיפולה. הצדדים לא הגיעו להסכמה כלשהי לעניין העונש.

2. בשלב הティיעון לעונש בקשה המבקשת להציג סרטוני וידעו המתעדדים את המקרים המופיעים בכתב האישום. המשיבה התנגדה לבקשת זו והוריתי לצדדים למסכם בסוגיה זו (ובסוגיה נוספת שלא תידון בעת) בכתב.

טענות הצדדים

3. המבקשת סבורה כי רשאית היא להציג את הסרטונים, המתעדדים כאמור את המפורט בכתב האישום המתוקן.

4. המבקשת ערה לכך שעל פי החוק והפסיקת צריכות העובדות המפורטות בכתב האישום להكيف את נסיבות ביצוע העבירה בכללותן, והודאת נאשם בעבודות כתב האישום משקפת את הסכמת הצדדים כאמור בו, וכל שינוי

עמוד 1

של הסכמה זו או הוספה לה תידרש לעמוד בתנאים המחייבים הקבועים בסעיף 40(ב)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - "החוק"). עמדתה היא כי אין עסקין בהגשת ראיות נוספות אלא בהנחה של העובדות המנויות בכתב האישום המתוקן - דבר שלטפיסטה מותר לה לעשות בשלב הטיעון לעונש.

5. עוד טוענת המבקרת כי אין עסקין בראיות מפתיעות אלא בacellularה שנמסרו להגנה חלק מהומר החקיר; כי ראיות אלה שמשו את המשיבה בהחלטתה להודות בעובדות כתב האישום המתוקן; העדר הסכמה בין הצדדים בנוגע להצגת ראיות במסגרת המומ"מ להסדר אינה יכולה להגביל את יכולתה של המאשימה להגיש ראיות לעניין העונש בהתאם לסעיף 287(א) לחוק.

6. המשיבה טוענת כי העובדות בהן מודה נאשם במסגרת הסדר דין ובעיקר - ניסוחן, הן תוצר של פשרה שערכו הצדדים בערכתם את האמת המשפטית הנינטת להוכחה ושיקולים נוספים נוספים. בין שיקולי הנאשם ניתן למנות גם את הרצון למנוע מבית המשפט להיחשף לראיות באופן ישיר. מطبع הדברים במומ"מ מותר כל צד על חלק מטענותיו על מנת להשיג הישגים כאלה ואחרים. על כן אין לחשוף את בית המשפט לראיות.

עוד טוענת המשיבה כי סעיף 40 לחוק אינו מתייר לבקשת להגיש במקרה דין ראיות בשלב הטיעון לעונש. היא הפנתה בעניין זה לע"פ 7349/14 מדינת ישראל נ' פלונית (14.5.2015), לע"פ 3667/13 חטיב נ' מדינת ישראל (14.10.2014), לע"פ 9718/04 מדינת ישראל נ' נוארה (25.1.2007) (להלן - "הלכת נוארה") וכן לת"פ (ק'ג) 12-11-35576 מדינת ישראל נ' יפרח (7.7.2013).

דין והכרעה

7. מקרה בו בית המשפט מכירע את הדיון בתום הליך הוכחות - מהויה הכרעת הדיון את המסקנת לקביעת נסיבות ביצוע העבירה. לעומת זאת, כאשר נאשם מודה בעובדות כתב אישום או כאשר הצדדים למשפט פלילי מתקשרים בהסדר טיעון - מהויה כתב האישום את המסקנת העובדתית אשר תשמש את בית המשפט במלאת גזרת הדיון.

8. כאשר נאשם מודה בעובדות כתב אישום, בית המשפט אינו רשאי, במצב הדברים הרגיל, לגזר את הדיון על יסוד עובדות או נסיבות נוספות, שאין מוסכמות על הצדדים, ובמיוחד בכך הדבר כאשר עסקין בעובדות שפועלות לרעת הנאשם.

כך קבעו בתיהם המשפט עד לפני תיקון 113 לחוק [הלכת נוארה, לעיל; ע"פ 06/9067 פלוני נ' מדינת ישראל (2008)].

כך עולה כו� בمفorsch מהוראת סעיף 40 לחוק שכותרתו "הוכחת נסיבות הקשורות ביצוע העבירה", וזה נוסח:

40. (א) בית המשפט יקבע כי התקיימו נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, על בסיס ראיות שהובאו בשלב בירור האשמה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) -

(1) בשלב הטיעונים לעונש, הנאשם רשאי להביא ראיות מטעמו, וב└בד שאין סותרות את הנטען על ידו בשלב בירור האשמה, והצדדים רשאים להביא ראיות שנקבע בחיקוק כי יובאו בשלב זה;

(2) בית המשפט רשאי, לבקשת אחד מהצדדים, להתר לhbיא ראיות בעניין נסיבות הקשורות בביצוע העבירה בשלב הטיעונים לעונש, אם שוכנע כי לא הייתה אפשרות לטעון לגבייה בשלב בירור האשמה או אם הדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין.

(ג) בית המשפט יקבע כי התקיימה נסיבה מחמירה הקשורה בביצוע העבירה אם היא הוכחה מעבר לספק סביר; בית המשפט יקבע כי התקיימה נסיבה מקילה הקשורה בביצוע העבירה אם היא הוכחה ברמת ההוכחה הנדרשת במשפט אזרחי.

(ד) בלי לגרוע מההוראת סעיף קטן (ב)(2), הודה הנאשם בעבודות כתוב האישום, בין לאחר שמיעת הראיות ובין לפני כן, יכול כתוב האישום שבו הודה את כל העבודות והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

9. בע"פ 7349/14 **מדינת ישראל נ' פלונית** (14.5.2015) עמדה השופטת ע' ברון על הסיבות המחייבות כי כתוב האישום, ודאי צזה שהוא פרי של מו"מ בין הצדדים במסגרת הסדר טיעון, יכול את כל העבודות והנסיבות הרלוונטיות לביצוע העבירה.

נאמר שם, בין היתר, כך: "...כאשר הנאשם מודה בעבודות ובנסיבות במסגרת הסדר טיעון וכותב האישום מתוקן בהתאם - שומרה על הערכאה הדינית להביא בחשבון רק את אותן עבודות ונסיבות שפורטו בכתב האישום המתוקן, ושבהן הודה הנאשם לצרכי הסדר הטיעון. אל לו לhbיא המשפט להביא במנין שיקוליו, בפואו לגזר את הדין, עבודות ונסיבות שלא נכללו בכתב האישום שבו הודה הנאשם במסגרת הסדר הטיעון".

בפסק דין הזכרנו גם החריגים לכל זה, המפורטים בסעיף 40(ב) לחוק.

בע"פ 3667/13 **ח'טיב נ' מדינת ישראל** (14.10.2014) הטעים השופט י' דנציגר כך: "הודאת הנאשם בעבודות כתוב האישום מבטא את הסכמתו לעבודות ולנסיבות האמורויות בו. יש בה משומם הצהרה כי אין בעבודות ובנסיבות המתוארות בכתב האישום יותר מאשר עשה, וכן, בהתאם, כי לא נשמטה מכתב האישום עובדה או נסיבה שיכולה להיות לו לעזר או להקל עליו. لكن, משהודה הנתבעה הנאשם בעבודות כתוב האישום - לרוב לאחר שיח וSIG עם גורמי התביעה ובמסגרת הסדר טיעון - משקף כתב האישום את הסכמת הצדדים לדבר בו. לפיכך, נהייר כי כל חזרה מהסכם זו, שינוי שלה או הוספה לה בבחינת הנسبות הקשורות בביצוע העבירה, תדרש לעמוד בתנאים חמירים יותר - כפי שקבע סעיף 40(ב)(2), שלא כסעיף 40(ב)(1)".

10. ניתן אפילו לסכם ולומר כי הודאת הנאשם בעבודות כתוב אישום, או בעבודות כתוב אישום מתוקן במסגרת

הסדר טיעון, אמורה ליזור את התשתית העובדתית המלאה לגזירת הדין. בית המשפט יערר לבקשתה להתר על הביא בשלב העונש ראיות בנוגע לניסיות הקשורות ביצוע העבירה החורגות מהאמור בכתב האישום, רק בהתקיים החריג המצוומצם הקבוע בסעיף 40(ב)(2) לחוק.

11. עיון מקרוב בעובדות המקירה שלפני מעלה כי התביעה כלל אינה מבקשת להביא לפני בית המשפט ראיות החורגות מן ההסכמה בין הצדדים אשר מצאה ביטוי בכתב האישום המתוקן, שכן הפער המסויים היחיד שמצוין ב'כ הנאשמת בין העובדות המנוירות בכתב האישום למופיע בתייעוד החוזתי הוא דווקא פער שפועל לטובתה - במובן זה שנטען כי הודהה בעובדות חמורות יותר מהופיע בתייעוד (זהות להבדיל מהמקירה שנדון בת"פ (ק"ג) 12-11-35576). **מכאן שההכרעה בבקשת המדינה אינה נגזרת של הכלל המופיע בפסקה הקודמת.**

ענין לנו במקרה שכח בו מבקש צד למשפט פלילי להציג לפני בית המשפט בשלב גזירת הדין **המחשה** של העובדות ביצוען הורשע הנאשם, ולא להוסיף עלייהן עובדות או נסיבות מחמיינות נוספות. מקירה כזה מעורר לדעתינו שאלה אחרת מזו שהציג ב'כ הנאשמת, ובשאלה זו אדון עת.

12. דעתו היא כי רשיי בית המשפט, בנanton לחרג שיפורט להלן, לקבל לידי בשלב הטיעון לעונש ראיות **חפניות** שתואמות את פרטיו האשמה בהן הודה הנאשם ומתעדות אותו.

כאן המקום להבהיר כי הדיון להלן יתאפשר ביכולת להגיש ראיות חפניות בלבד בבית המשפט בשלב הטיעון לעונש. זאת מושם שהדיון בהגשת ראיות אחרות בשלב הטיעון לעונש, בעיקר ראיות קומוניקטיביות (אמרות חזק) מעורר קשיים מסוימים אחרים וחורג מן המטרת הדרישה להכרעה.

13. גזירת עונש על נ羞ח היא תמיד מלאכה לא פשוטה. גזירת עונש על יסוד עובדות שפורטו בכתב אישום מבלי שהובאו לפני בית המשפט ראיות היא מלאכה קשה עוד יותר. התרשםות בלתי אמצעית עדיפה תמיד על פסיקה על יסוד תיאור כתוב. ניתןゾ להזות אינטראס ציבורי חשוב בשיפור היכולת של בית המשפט לגזור עונש ראוי, צודק והולם. אינטראס ציבורי זה יוגשם אם יוכל בית המשפט לעיין בנסיבות מוחשי של נסיבות ביצוע העבירה המופיעות בכתב האישום. לא בהחמרה עסוקין אלא בשיקון המצב העובדתי לאשרו.

בשל האמור לעיל נהגים בתי המשפט, דבר שבשגרה, לעין בראיות חפניות בשלב הטיעון לעונש בתייקי הודהה. כך הם עושים ביחס למוזגים עצם בתייקי החזקת סיכון או נשך. כך הם עושים ביחס לתמונות נפגע בתייקי אלימות. כך הם עושים ביחס לתרומות או סרטונים המתעדים נאמנה ביצוע מעשה עבריה. וכך הם עושים על מנת לעשות משפט צדק, למרות שלמי הצדדים יכול להיות אינטראס לא לחשוף את התיעוד בבית המשפט. החלטת בית משפט השלום בקרית גת בת"פ (ק"ג) 12-11-35576, שהזוכה לעיל, היא החלטה חריגה שאינה משקפת להבנתי את הפרקטיקה הנהוגת בבתי המשפט בישראל.

14. אמנם, מטעמי הגינות, ככל על התביעה להימנע מהפתחת הנ羞ח בשלב גזירת הדין בראשות הרלוונטיות

לענין העונש, אשר הוא כלל לא צפה או יכול היה לצפות שתובנה נגדו (**הלכת נוארה**, פסקה 8 לפסק דין של השופטת ע' ארבל), אולם, כפי שקבע **בhalכת נוארה**, החשש מפני הפתעה שכזו יונטרל באמצעות שילוב של שניים אלה: [1] מתבקש כי הריאות עליהן מבוססות הנסיבות המחייבות שהtabיעה מבקשת להוכיח נגד הנאשם לענין העונש יהו חלק מהחומר החקירה; [2] מודעותם וערנותם המתבקש של הנאשם ובא כוחו לכך שיכל רשאית התביעה להביא בשלב הטיעונים לעונש ראיות לנסיבות מחמירות שאין חלק מיסודות העבירה בלבד שכן נכללות בחומר החקירה (שם, שם).

15. אני רואה אפוא כל מנעה כי, במצב הדברים הרגיל, יוכל בית המשפט להיחשף בשלב הטיעון לעונש לтиיעוד מוחשי של נסיבות ביצוע העבירה - זהה המצוי בחומר הריאות.

16. חריג כאמור מעלה יימצא מקום בו הצדדים התנו במודע על האפשרות להציג ראיות חפציות בבית המשפט. אם כך עשו הצדדים, והם זכאים לעשות כן בהינתן טيبة האדואורסרי של שיטת המשפט הנהוגת בישראל, לא יהיה מקום לחשוף את בית המשפט לראיות חפציות בשלב הטיעון לעונש בתיקי הودאה.

הווה אומר, "ברירת המחדל" היא כי ניתן להציג לבית המשפט בשלב הטיעון לעונש ראיות חפציות המהוות שיקוף מוחשי של מעשה העבירה בנסיבותיו. הצדדים הרוצים להתנות על הכלל - רשאים להסכים על כך, וברגיל תחביר הסכמתם את בית המשפט.

חריג זה אינו מתקיים בענייננו.

17. אני קובע אפוא כי התביעה תהיה רשאית להגיש בשלב הטיעון לעונש בהליך זה את הסרטון המתעד את מעשי הנאשם.

ניתנה היום, א' אדר תשע"ז, 27 פברואר 2017, בהעדך
הצדדים.